

**ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI NOMIDAN
ҲАЛ ҚИЛУВ ҚАРОРИ**

2019 йил 12 сентябрь

4-1505-1901/1498-сонли иш

Риштон тумани

Риштон туманлараро иқтисодий суди судьяси С.Рустамов раислигида, Д.Хомидовнинг котиблигида, даъвогар Риштон туман Фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгашининг Олимниёз файзли ери фермер хўжалиги манфаатида жавобгар RUSO'ZBEKTEKS масъулияти чекланган жамияти шаклидаги хорижий корхонаси ҳисобидан асоссиз ушлаб қолинган 10 479 600 сўм маблағ, 2 095 920 сўм жарима, 3 143 880 сўм пеня ундириш тўғрисидаги даъво аризасини кенгаш вакили У.Тохиров(ишончнома асосида), фермер хўжалиги раҳбари Д.Ниёзов(паспорт асосида) вакили С.Ниёзова(ишончнома асосида), жавобгар вакиллари Н.Мингбоев, Б.Усмонов(ишончнома асосида)ларнинг иштирокида, Риштон туманлараро иқтисодий суди биносида ўтказилган очик суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

АНИҚЛАДИ:

Даъво аризадан кўринишича, Олимниёз файзли ери фермер хўжалиги(кейинги матнларда даъвогар деб юритилади) 2018 йилда 25,4 гектар ер майдонида пахта хом ашёси етиштириш мақсадида RUSO'ZBEKTEKS масъулияти чекланган жамияти шаклидаги хорижий корхонаси (кейинги матнларда жавобгар деб юритилади) билан 22.04.2018 йилда "Пахта хом ашёси харид қилиш бўйича контрактация шартномаси имзоланганлиги ва шартномага кўра 47,7 тонна пахта топширганлиги, жавобгар топширилган маҳсулот учун якуний ҳисоб-китобларда 10 479 600 сўм кам ҳисоб-китоб қилиб, ушбу маблағлар пахта хом ашёсини териш учун нотўғри ҳисоблаб берилган терим пуллари ҳисобига кам тўлаб берилганлиги, ўтказиб берилган ушбу терим пуллари 900 сўмдан ҳисобланганлиги натижасида хўжаликка 10 479 600 сўм миқдорида зарар етказилганлиги қайд қилиниб, жавобгар ҳисобидан 10 479 600 сўм, унга ҳисобланган 2 095 920 сўм жарима ва 3 143 880 сўм пеня ундиришни сўраган.

Суд мажлисида Риштон туман Фермер, деҳқон хўжаликлари ва томорқа ер эгалари кенгаши(кейинги матнларда кенгаш деб юритилади) вакили даъвони қувватлаб, даъвони қаноатлантиришни сўради.

Даъвогар раҳбари ва вакили ўз кўргазмасида жавобгар томонидан терим учун ортиқча маблағ ўтказилганлигини билдириб, даъвонинг асосий қарз ва пеня қисмини ундириб беришни сўради.

Жавобгар вакиллари ҳар бир кило пахта учун терим пуллари фермер хўжалигининг ҳисоб-рақамига 900 сўмдан ўтказиб берилганлиги, терим пулларини тарқатишда ўзлари иштирок этмаганлиги, чунки, ушбу пуллар фермер хўжалигига тегишли эканлигини, терим пулларини тарқатиш хўжалик зиммасида эканлигини билдириб, даъвони қаноатлантиришни рад қилишни сўради.

Суд, тарафнинг кўргазмаларини тинглаб, ишдаги мавжуд ҳужжатларни ўрганиб иқиб, қуйидагиларга асосан, даъвони қаноатлантиришни рад қилишни лозим топади:

Аниқланган ҳолатларга кўра, даъвогар билан жавобгар ўртасида 22.04.2018 куни "Пахта хом ашёси харид қилиш бўйича 4-115-сонли контракция шартномаси тузилган.

Шартномага кўра даъвогар ўзига тегишли бўлган 25,4 гектар ер майдонидан 76,3 тонна пахта хом ашёсини жавобгарга етказиб бериш мажбуриятини олган.

Шартноманинг 4.3бандида "Йиғим-терим мавсумида жавобгар томонидан даъвогарга топширилган пахта хом ашёси учун мутаносиб равишда (қўл терим учун) терим пуллари кунлик таъминлаб борилади" деб белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "2018 йил ҳосили пахта хом ашёсини йиғиб-териб олиш ишларини уюшқоқлик билан ташкил этиш чоратадбирлари тўғрисида"ги 30.08.2018 кунги 703-сонли Қарорида пахта хом ашёсининг қўлда терилган бир килограмми учун биринчи босқичда контракция шартнома мажбурияти 60 фоизгача бажарилгунга қадар 650 сўм, иккинчи босқичда - 60 фоиздан 80 фоизгача - 850 сўм, учинчи босқичда - 80 фоиздан ортганда - 1000 сўм меҳнат ҳақи тўлаш белгиланган.

Контракция шартномасига кўра даъвогар ўз мажбуриятларини қисман бажариб, жавобгарга биринчи босқичда 42,7 тонна (терим пули 27 736 800 сўмни ташкил қилади), иккинчи босқичда 5 тонна (терим пули 4 250 000 сўмни ташкил қилади) пахта хом ашёсини топширган.

Вазирлар Маҳкамасининг Қарори бўйича даъвогар томонидан топширилган маҳсулот учун терим пули 31 986 800 сўмни ташкил қилсада, жавобгар жами терим пули учун 42 466 400 сўм тўловни амалга оширган бўлиб, 10 479 600 сўм ортиқча маблағ тўлаб юборилган.

Лекин, терим пуллари жавобгар томонидан даъвогарнинг ҳисоб рақамига ўтказиб берилган бўлиб, ушбу пул маблағлари даъвогарнинг нақд пул чек дафтарчаси орқали АТБ Агробанк Риштон филиалидан нақд шаклда олинган ва пахта дала майдонларида банк ходимлари назоратида теримчиларга тарқатилган.

Ушбу ҳолат фермер хўжалиги томонидан имзо ва муҳр билан тасдиқланган тўловни амалга оширганлик тўғрисидаги маълумотнома билан ўз исботини топади ва ушбу маълумотномага кўра терим пули ҳар бир кило пахта учун 900 сўмдан амалга оширилганлиги ўз аксини топган.

Бундан кўринадики, ҳар бир кило маҳсулот учун терим пуллари даъвогарнинг ўз айби билан ҳар бир кило пахта учун 900 сўмдан тарқатиб юборган.

Темир пуллари тўланиши масаласида жавобгар томонидан фақат пул маблағларини ўз вақтида етказиб берилиши таъминланган, терим пуллари тарқатиш ва тўлаш ҳужжатларини расмийлаштириш фермер хўжалигининг ўзи томонидан амалга оширилган.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 68-моддасида "Ишда иштирок этувчи ҳар бир шахс ўз талаблари ва эътирозларига асос қилиб келтираётган ҳолатларни исботлаши керак.

Ишда иштирок этувчи ҳар бир шахс ўз талаблари ва эътирозларига асос қилиб келтираётган далилларни ишда иштирок этувчи бошқа шахслар олдида, агар ушбу Кодекста бошқача тартиб белгиланмаган бўлса, суд мажлиси бошлангунига қадар ёки суд белгилаган муддат доирасида очиб бериши лозим.

Ишда иштирок этувчи шахслар фақат ишда иштирок этувчи бошқа шахслар олдиндан таништирилган далилларга асосланишга ҳақли" деб белгиланган.

Юқорида қайд қилинганларга асосан суд, даъво талабини асоссиз деб ҳисоблаб, даъвони қаноатлантиришни рад қилишни, ишни кўриб чиқиш билан боғлиқ давлат

божини даъвогар ҳисобидан ундиришни, тўланган почта харажатини жавобгар зиммасида қолдиришни лозим топади.

Бинобари суд, Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодекси 25, 68, 176-179-моддаларини қўллаб,

Қ А Р О Р Қ И Л А Д И:

Даъво талабини қаноатлантириш рад қилинсин.

Даъвогар Олимниёз файзли ери фермер хўжалиги ҳисобидан суд ҳокимияти органларини ривожлантириш жамғармасига 314 388 сўм давлат божи ундирилсин.

Тўланган почта харажати даъвогар зиммасида қолдирилсин.

Мазкур ҳал қилув қарори устидан апелляция тартибида шикоят бериш (протест келтириш) мумкин.

Раислик этувчи

С.Рустамов

Маъсул судья: Рустамов Сардорбек Ахматжонович

Хужжат имзоланган: Рустамов Сардорбек Ахматжонович, 12.09.2019

